

Institut pro kriminologii
a sociální prevenci

Rozhodování soudů o podmíněném propuštění

Mgr. Jan Rozum

8.10. 2025, workshop IKSP, Praha Květnice

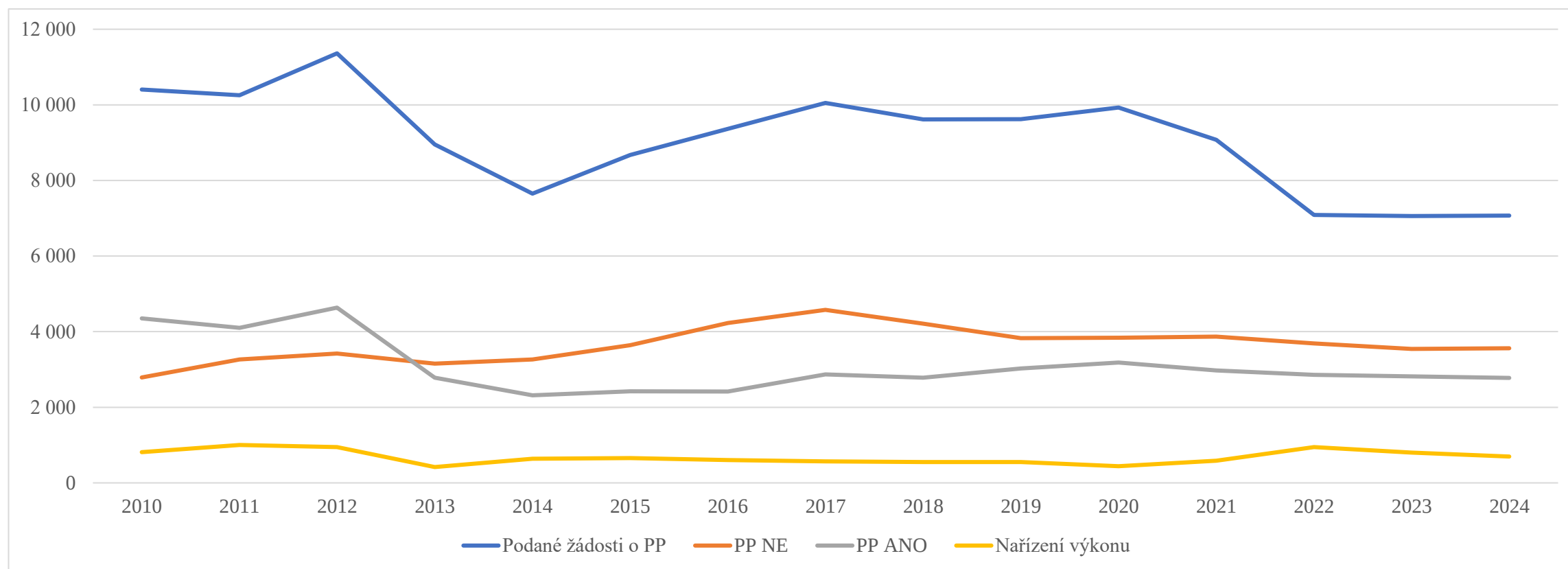
Obsah prezentace

- Statistické údaje o podmíněném propuštění
- Poznatky z analýzy soudních spisů ve věcech, v nichž soudy rozhodovaly o žádosti odsouzeného o podmíněné propuštění

Rozhodování soudů o podmíněném propuštění 2010-2024

Rok	Počet žádostí	Zamítnuto	v %	Podmíněné propuštění				v %	Zpět vzetí	Jinak
				Prosté PP	PP s dohledem	§48/4 TRZ	Celkem			
2010	10 403	2 789	26,8	3 296	1 004	52	4 352	41,8	3 309	
2011	10 255	3 267	31,9	2 972	973	159	4 104	40	3 108	
2012	11 363	3 423	30,1	3 076	1 303	257	4 636	40,8	3 509	
2013	8 952	3 152	35,2	1 647	1 010	124	2 781	31,1	1773	1246
2014	7 649	3 266	42,7	1 330	929	58	2 317	30,3	1560	516
2015	8 674	3 641	41	1 480	906	38	2 424	28	2026	523
2016	9 364	4 231	45,2	1 280	1 099	36	2 415	25,8	2014	640
2017	10 054	4 577	45,5	1 062	1 769	40	2 871	28,6	2235	681
2018	9 613	4 211	43,1	1 004	1 733	45	2 782	28,9	2006	554
2019	9 623	3 830	39,8	1 065	1 916	47	3 028	31,4	2221	560
2020	9 927	3 842	38,7	1 085	2 064	33	3 182	32	2064	607
2021	9 075	3 872	42,7	1 098	1 800	74	2 972	32,7	1929	743
2022	7 090	3 688	52	941	1 832	87	2 860	40,3	577	533
2023	7 059	3541	50,2	899	1 851	64	2 817	39,9	433	408
2024	6 972	3 561	51,1	884	1 831	64	2 779	39,9	386	345

Srovnání počtu žádostí o PP, podmíněných propuštění, zamítnutých žádostí a nařízení zbytku trestu 2010-2024

Analýza soudních spisů – výběr vzorku

- Hlavní cíl: analyzovat důvody zamítnutých žádostí z odůvodnění rozhodnutí
- Výběr vzorku – splněny dvě podmínky
- **I. podmínka** - PMS zpracovala stanovisko k žádosti odsouzeného
- **II. podmínka** - žádost odsouzeného byla zamítnuta
- Spisy shromážděny za období od 1.1. 2019 do 30. 9. 2019
- Podmínky výběru splňoval **vzorek 44 spisů od 23 okresních/obvodních soudů**

Počet stanovisek PMS k podmíněnému propuštění dle soudních krajů

Soudní kraj	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Praha	30	30	18	13	4	17	20	23	23	13	8	14	10	15
Středočeský kraj	131	123	108	104	84	95	52	104	86	113	131	85	43	64
Jihočeský kraj	1	9	0	4	3	36	14	20	21	22	19	37	26	16
Západočeský kraj	173	134	150	136	119	115	121	101	89	78	29	44	19	26
Severočeský kraj	80	73	75	129	142	103	78	71	59	44	29	29	26	50
Východočeský kraj	101	103	172	82	68	84	79	82	72	66	35	40	58	62
Jihomoravský kraj	82	108	102	134	112	90	55	88	57	55	33	58	36	60
Severomoravský kraj	98	167	150	189	160	165	165	171	159	171	150	157	148	178
ČR celkem	696	747	775	792	692	705	584	660	566	562	434	464	366	471

Analýza soudních spisů – popis vzorku

- Spisy s odůvodněním usnesení okresních soudů (25)
- Spisy bez podané stížnosti – bez odůvodnění usnesení okresních soudů (19)
- Ve všech 44 spisech - hodnocení odsouzeného Vězeňskou službou ČR
- Stanovisko PMS (43)
- V 18 případech připojeno stanovisko Komise pro podmíněné propuštění v rámci projektu Křehká šance II
- O podmíněné propuštění požádalo v našem vzorku 42 mužů a dvě ženy

Výzkumný soubor spisů odsouzených se zamítnutými žádostmi o podmíněné propuštění (N=44)

Soubor rozdělen na dvě skupiny:

- I. **skupina** - případy odsouzených se zamítnutými žádostmi o PP, s pozitivními nebo neutrálními stanovisky VS/PMS (N=28)
- II. **skupina** - případy odsouzených se zamítnutými žádostmi o PP, s negativním stanoviskem minimálně jedné služby (N=16)

Výzkumný soubor spisů odsouzených se zamítnutými žádostmi o podmíněné propuštění – I. skupina (N=28)

- OS žádost zamítl, odsouzený podal stížnost, OS vypracoval odůvodnění usnesení, o stížnosti rozhodoval KS zamítnutím **(14 případů)**
- OS žádosti vyhověl, státní zástupce podal stížnost, soud vypracoval odůvodnění, o stížnosti rozhodoval KS zamítnutím **(2 případy)**
- OS žádost zamítl, odsouzený nepodal stížnost, požadoval vypracování odůvodnění **(1 případ)**
- OS žádost zamítl, odsouzený nepodal stížnost, OS nevyhotovil odůvodnění usnesení **(11 případů)**

Analýza spisů odsouzených zařazených v I. skupině (N =28)

- V hodnoceních VS nebyly zaznamenány výhrady k chování odsouzených či zjištění, že není plněn účel trestu či program zacházení
- V 10 případech součástí spisu doporučující stanovisko Komise pro podmíněné propuštění - Křehká šance II.
- Ve stanoviskách PMS popsány i rizika, v závěrečném návrhu ve všech případech doporučeno PP
- Ve všech případech PÚ navrhuje, jak zjištěná rizika minimalizovat návrhy kontrolních opatření: dohledu, délky zkušební lhůty, specificky zaměřených přiměřených omezení a povinností

Analýza spisů odsouzených zařazených v I. skupině (N= 28)

- Všechny žádosti opatřeny příslibem zaměstnání, 26 žadatelů deklarovalo zajištěné ubytování
- Ke 14 žádostem se připojily i osoby blízké
- Záruka za dovršení nápravy nabídnuta v jednom případě
- Ke dvěma žádostem se připojili ředitelé věznic
- Ve 4 případech součástí spisu i vyjádření o zahájené spolupráci se sociálním kurátorem v místě svého trvalého bydliště a jeho vyjádření k možnosti PP

Analýza spisů odsouzených zařazených v I. skupině (N= 28)

- Ve dvou případech kontaktovala PMS v rámci zpracování stanoviska oběti (poškozené)
- Průměrný věk odsouzených v době žádosti o PP byl 39 let
- 18 odsouzených bylo svobodných, 9 rozvedených, jeden žadatel byl ženatý

Finanční závazky odsouzených:

- nejvyšší dluh ve výši 6 mil. Kč, nejmenší 50 tis. Kč. Celkem 4 žadatelé deklarovali bezdlužnost, průměrná výše závazků byla 747 tis. Kč (min. 50 000, max. 6 000 000, sm. odchylka 1 193 010)

Analýza spisů odsouzených zařazených v I. skupině (N=28)

Trestní minulost odsouzených:

- Bez záznamu v RT dva žadatelé o PP; nejčastěji odsouzení se 4–6 záznamy v RT (rekordman - 16 x v RT)
- Průměrný počet předchozích odsouzení byl 6,7 (min. 0, max. 16, sm. odchylka 3,9); Více než dvě třetiny odsouzených mělo 5 a více záznamů v RT
- Předchozí zkušenost s VTOS mělo 19 odsouzených (více než dvě třetiny). Nejčastěji šlo o dřívější zkušenost s jedním VTOS (10 odsouzených) Poprvé ve výkonu trestu odnětí svobody 9 odsouzených (rekordman - 9x ve VTOS)
- Dřívější PP u 11 odsouzených (z nich dva odsouzení PP dvakrát); k nařízení výkonu zbytku trestu došlo v minulosti v 7 případech

Analýza spisů odsouzených zařazených v I. skupině (N=28)

- Druhy trestných činů, pro které byly žadatelé o PP ve VTOS:
 - ✓ trestné činy proti majetku (9x)
 - ✓ trestné činy proti životu a zdraví (9x)
 - ✓ trestné činy obecně nebezpečné (4x)
 - ✓ trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství (4x).

Hodnocení VS a Komise pro podmíněné propuštění (N =17)

- Řádný VTOS, zařazení v I. PSVD, bez kázeňského trestu, udělené kázeňské odměny
- Bezproblémové plnění programu zacházení, naplnění účelu trestu, vysoká aktivita ve VTOS, dobré chování či pracovní morálka, aktivní přístup k řešení problémů
- Dostatečná sebereflexe a kritický náhled na předchozího chování, aktivní řešení náhrady škody, aktivita k získání návyků potřebných pro vedení řádného života, vyhledání odborné pomoci v léčbě závislostí
- Zajištěné podmínky pro přechod do běžného života (bydlení, zaměstnání, rodinné a sociální zázemí, aktivní řešení dluhů)

Stanoviska PMS (N=17)

- Odpovědný přístup při přípravě
- Dostatečná sebereflexe, prokázání kritického náhledu na trestnou činnost, uvědomění příčin trestné činnosti a jejich aktivní řešení
- Spolupráce s externími subjekty zajišťující odborné služby pomoci, dostatečná vůle k následné terapeutické spolupráci
- Zajištěné podmínky pro život na svobodě, pomoc rodiny, zajištěné bydlení, příslib zaměstnání, realistický plán řešení dluhů
- Aktivní přístup k řešení následků trestné činnosti

Návrhy státních zástupců (N=17)

- Pohled na žadatele o PP kritický a rozdílný od VS/PMS
- Důvody navržení zamítnutí: nesplnění druhé a třetí zákonné podmínky (TZP u všech žadatelů)
- Konkrétní důvody:
 - ✓ řádné nenastoupení do VTOS
 - ✓ formální dodržování podmínek ve VTOS
 - ✓ trestní minulosti odsouzeného
 - ✓ opětovné selhání při výkonu alternativních trestů či dřívějším PP
 - ✓ nedostatečný náhled na trestnou činnost
 - ✓ riziková prognóza reintegrace

Poznatky z rozhodování okresních soudů (N=17)

- Důvody zamítnutí: nesplnění druhé a třetí zákonné podmínky (u 7 odsouzených) a třetí zákonné podmínky (u 8 odsouzených), dva žadatele OS propustil
- Vypořádání se s kladnou argumentací obou služeb:
 - ✓ soudy přímo uvádí rozdílný pohled
 - ✓ argumentaci nezpochybňují, ale nelze přehlédnout důležité skutečnosti
 - ✓ upozorňují na dílčí rizika popsaná v hodnoceních obou služeb
- Konkrétní důvody:
 - ✓ trestní minulost, opakované selhání při výkonu alternativních trestů či dřívějším PP, okolnosti spáchané závažné trestné činnosti § 88/4 TRZ
 - ✓ nedostatečný stupeň nápravy, znalecké posudky
 - ✓ nedostatečná míra sebereflexe a resocializace
 - ✓ vysoké riziko recidivy

Poznatky z rozhodování krajských soudů (N=16)

- Důvody: nesplnění druhé a třetí zákonné podmínky (u 4 odsouzených) a třetí zákonné podmínky (u 12 odsouzených)
- Konkrétní důvody:
 - ✓ trestní minulost odsouzeného, opakované selhání při výkonu dříve uložených trestů či PP
 - ✓ nedostatečné chování odsouzeného ve VTOS, účelové chování a plnění podmínek ve VTOS, potřeby větší aktivity odsouzeného ve VTOS
 - ✓ nedostatečné změny náhledu odsouzeného trestnou činností, chybějící sebereflexe
 - ✓ hrozící vysoká míra recidivy
 - ✓ nedostatečné řešení následků trestné činnosti

Stížnosti odsouzených - argumentace

Žadatelé o PP:

„...obava soudů, že odsouzený nepovede v budoucnu řádný život, je neopodstatněná.“ - odkaz na nálezh I.ÚS 2201/16 - paušálního vyloučení PP z VTOS pouze na základě trestní minulosti

Argumentace KS:

✓ starší nálezy ÚS - důležitost komplexního pohledu, založeném i na zkušenosti s trestní minulostí odsouzeného

Nález II. ÚS 482/18 ze dne 28.11.2018 – pohled na posuzování podmínky prognózy vedení řádného života v budoucnu

✓ zohlednit aktuální poznatky k osobě odsouzeného, ke stavu nápravy a k možné vnitřní proměně

✓ pokud nejsou relevantní poznatky soudy řádně zohledněny, může dojít k porušení práva odsouzeného na spravedlivý proces

Závěr

Trestní minulost X Dynamické faktory

Systémový problém – nejednoznačné zákonné podmínky či kritéria pro PP

Velké rozdíly mezi jednotlivými soudy při rozhodování o PP - podíl zamítnutých žádostí ze všech podaných od roku 2010 se v průměru u jednotlivých soudů **pohybuje v pásmu od 14,6 % do 69,2 %**

Trestní minulost rozhodujícím, ale ne jediným důvodem pro zamítnutí žádosti:

- ✓ nedostatečná míra sebereflexe závadového chování
- ✓ nízká míra přijetí odpovědnosti za trestní jednání

Důležité pro soud: dlouhodobost nastavené cesty ke změně chování a ukotvení této změny

Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Náměstí 14. října 801/12, Praha 5

jan.rozum@iksp.gov.cz

iksp.gov.cz
